РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
REPUBLIKA E MAQEDONISE SE VERIUT
АГЕНЦИЈА ЗА АУДИО И АУДИОВИЗУЕЛНИ МЕДИУМСКИ УСЛУГИ
AGJENCIA PER SHERBIME MEDIATIKE AUDIO DHE AUDIOVIZUELE

УП1 Број: / Numer: 03-352
26.12.2024 година / viti
СКОПЈЕ - SHKUP

Врз основа на член 18 став 1 алинеја 20 и член 23 став 1 алинеја 1 од Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги („Службен весник на Република Македонија“ бр.184/13, 13/14, 44/14, 101/14, 132/14, 142/16, 132/17, 168/18, 248/18 и 27/19 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.42/20, 77/21, 154/23, 55/24 и 193/24), а во врска со член 50 став 3 од истиот Закон и членовите 17 и 19 од Правилникот за заштита на малолетните лица (Пречистен текст) арх.бр.01-4898/1 од 22.11.2024 година, точка 6 и точка 14 од Упатството за определување на рокот за постапување по решенијата на Агенцијата за преземање мерка (Пречистен текст) арх.бр.01-4139/1 од 07.11.2022 година, Писмениот извештај за извршен програмски надзор арх.бр.10-4939/1 од 27.11.2024 година и Заклучокот арх.бр.02-5193/17 од 26.12.2024 година, Советот на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги, на 46-та седница одржана на 25.12.2024 година, го донесе следното

Решение
за преземање мерка – јавна опомена

1. ЈАВНО СЕ ОПОМЕНУВА Трговското радиодифузно друштво (ТРД) ТВ ЊУЗ ДООЕЛ Куманово, заради извршена повреда на член 50 став 3 од Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги (ЗАВМУ) и на членовите 17 и 19 од Правилникот за заштита на малолетните лица (ПЗМЛ), на начин што на телевизискиот програмски сервис на радиодифузерот, на 4 ноември 2024 година:
   - Играниот филм „Tingujt e luftës (Звуците на војната)“ за време на емитувањето беше погрешно означен како програма од прва категорија, иако пред почетокот на емитувањето беше правилно означен како програма од Втора категорија (8+);
   - Играниот филм „Casino (Казино)“ беше емитуван без сигнализација за заштита на малолетните лица и пред почетокот и за време на емитувањето;
   - Играниот филм „The mechanic (Механичарот)“ беше емитуван без сигнализација за заштита на малолетните лица пред почетокот на емитувањето; и
   - Играниот филм „The Shawshank Redemption (Бегство од Шошенк)“ и анимираните филмови „Shrek (Шрек)“, „Mulan (Мулан)“ и „Tom & Jerry (Том и Џери)“ беа емитувани без сигнализација за заштита на малолетните лица за време на нивното емитување.

   Повредата од став 1 од оваа точка, специфицирана е во Писмениот извештај за извршен програмски надзор арх.бр.10-4939/1 од 27.11.2024 година, кој е составен дел на ова Решение како Прилог бр.1.

2. МУ СЕ НАЛОЖУВА на ТРД ТВ ЊУЗ ДООЕЛ Куманово во рок од 20 (дваесет) дена од денот на приемот на ова Решение да го усогласи своето работење со одредбите од ЗАВМУ и ПЗМЛ.

3. По истекот на рокот определен во точка 2 од ова Решение, да се изврши контролен надзор, со цел да се утврди дали субјектот на надзор, наведен во точка 1 на ова Решение, постапил по Решението.

4. Ова Решение е конечно, а како ден на негово донесување се смета денот на неговата заверка во архивата на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги (Агенцијата).

О б р а з л о ж е н и е

Агенцијата врз основа на член 28 од ЗАВМУ е надлежна да врши програмски надзор (мониторинг) на програмите на радиодифузерите и давателите на аудиовизуелни медиумски услуги по барање, како и на програмските пакети кои ги реемитуваат операторите на јавни електронски комуникациски мрежи од аспект на почитувањето на одредбите од цитираниот Закон, дозволите, издадените потврди за регистрација, подзаконските акти и другите акти донесени од Агенцијата.

Во согласност со член 23 став 1 алинеја 1 од ЗАВМУ, Советот на Агенцијата против издавач на медиум (радиодифузер) презема мерка - јавна опомена согласно со овој Закон, во случаите кога е

извршена повреда или прекршување на одредбите од ЗАВМУ и подзаконските акти донесени врз основа на истиот, како и на условите и обврските утврдени со дозволата и други акти на Агенцијата.

Согласно член 50 став 1 од ЗАВМУ, радиодифузерите не смеат да емитуваат или да пренесуваат програми кои можат сериозно да му наштетат на физичкиот, психичкиот и на моралниот развој на малолетните лица, особено програми кои содржат порнографија или прекумерно насилство. Давателите на услуги, по барање, мора да преземат најстроги технички мерки за да обезбедат дека малолетните лица се заштитени од најштетните содржини како што се прекумерното насилство и порнографијата. Освен програмите од ставот (1) на овој член, други програми кои би можеле да му наштетат на физичкиот, психичкиот и на моралниот развој на малолетните лица се обезбедуваат од давателите на аудиовизуелни медиумски услуги така што малолетните лица да не можат на вообичаениот начин да ги видат или да ги слушнат програмите. Кога програмите се емитуваат или репризираат во некодирана форма, давателот на аудиовизуелни медиумски услуги е должен пред нивното емитување да обезбеди претходно акустично предупредување и можност да бидат препознаени со помош на визуелни знаци во целиот тек на емитувањето на програмите (член 50 став 3 од ЗАВМУ).

Член 17 од ПЗМЛ (описи на категориите програми) пропишува дека категориите аудиовизуелни програми утврдени во член 15 од овој Правилник се определуваат според следниве описи: (1) Прва категорија - програми наменети за целата публика класифицирани се програми кои може да се емитуваат во текот на целото денонокие и кои може да ги следи и најшироката публика вклучувајки ги и децата од претшколска возраст. Употребата на непристоен (вулгарен) говор треба да биде сведена на најмало можно ниво. Прикажувањето голо човечко тело е дозволено исклучиво во неутрална природна појавност, надвор од каков било еротски контекст. Не е препорачливо прикажување вистинско оружје. Упатно е описите, сцените и/или глетките со чинови на насилство да се ограничат исклучиво на ненагласени закани без каков било израз на вербална и/или на психо-физичка суровост во меѓучовечките односи. Забрането е прикажување наркоманија, алкохолизам и слични видови девијантно однесување. Сцените на страв треба да бидат осмислени сообразно со возраста на најмладите гледачи. (2) Втора категорија - програми што не се препорачуваат за деца под 8 години, за чие следење се препорачува надзор од родител или старател, класифицирани се програми кои може да се емитуваат во текот на целото денонокие, со препорака да се гледаат со надзор од родител или старател. Можен е опфат на посериозни теми: девијантно однесување, семејно насилство, расизам и слично, меѓутоа програмите во ниту еден случај не смеат да поттикнуваат, ниту пак во себе да вклучуваат каква било афирмација на девијантно однесување или на поведение навредливо за човековото достоинство. Не е дозволена пренагласена употреба на непристоен (вулгарен) говор. Неутрална, природна појавност на голо човечко тело е дозволена, меѓутоа без каков било вулгарен сексуален контекст. Описите, сцените и/или глетките со еротика мора да бидат исклучително ретки и сосем ненагласени, дискретни и без вулгарни алузии. Дозволено е умерено прикажување насилство, но, без детали на суровост, оправдано во заплетот на сценариото, без да се нагласува присуството на вистинско оружје или на опасни техники за меѓучовечка пресметка.

Во член 19 од ПЗМЛ (содржини во кои се аплицира предупредувачка сигнализација), пропишано е дека предупредувачката сигнализација задолжително се аплицира пред почетокот и за време на емитувањето на програмите на телевизиските програмски сервиси и на соодветно место до програмите/видеата создадени од корисници достапни во каталозите на аудиовизуелните медиумски услуги по барање, и тоа: во сите видови играна програма, и во оние видови програми/видеа создадени од корисници со информативна, образовна или забавна функција кои, било како целина било преку нивни делови, можат штетно да влијаат врз малолетните лица. Аудиовизуелните медиумски услуги по барање треба да ги означат содржините од ставот 1 на овој член и за време на нивното прикажување, соодветно на техничките услови на платформите за споделување видеа/социјалните мрежи.

Во рамките на своите законски надлежности, Агенцијата преку Секторот за програмски работи, на 27-ми ноември 2024 г., изврши редовен програмски надзор (мониторинг) на телевизискиот програмски сервис на ТРД ТВ ЊУЗ ДООЕЛ Куманово, емитуван на 4-ти ноември 2024 г., на локално ниво, при што констатираше прекршување на членот 50 став 3 од ЗАВМУ и на членовите 17 и 19 од ПЗМЛ. Имено, со редовниот програмски надзор врз телевизискиот програмски сервис на ТРД ТВ ЊУЗ ДООЕЛ Куманово, емитуван на 4 ноември 2024 година, на локално ниво, констатирано е прекршување на членот 50 став 3 од ЗАВМУ и на членовите 17 и 19 од ПЗМЛ, на начин што спротивно на член 17 од ПЗМЛ (категоризација на аудиовизуелните програми), играниот филм „Tingujt e luftës (Звуците на војната)" за време на емитувањето беше погрешно означен како програма од прва категорија, иако пред почетокот на емитувањето беше правилно означен како програма од Втора категорија (8+). Дополнително, спротивно на член 19 од ПЗМЛ, повеќе играни програми беа емитувани без да бидат означени со сигнализација за заштита на малолетните лица и пред почетокот на емитувањето и за време на нивното емитување.

Повредата од точка 1 од ова Решение, спецификувана е во Писмениот извештај за извршен програмски надзор арх.бр.10-4939/1 од 27.11.2024 година, кој е составен дел на ова Решение како Прилог бр.1.

Согласно член 23 став 3 од ЗАВМУ, Советот на Агенцијата до ТРД ТВ ЊУЗ ДООЕЛ Куманово, на 29.11.2024 г., испрати Допис наш арх.бр.10-4939/2 од 29.11.2024 г., со кој му го достави Писмениот извештај за извршен програмски надзор, арх.бр.10-4939/1 од 27.11.2024 г., со цел во рок од 7 (седум) работни денови од денот на приемот на дописот, до Советот на Агенцијата да достави изјаснување во писмена форма за стореното прекршување на одредбите од ЗАВМУ и од ПЗМЛ. Дописот беше уредно примен од страна на радиодифузерот на 03.12.2024 година, за што во предвидениот рок ТРД ТВ ЊУЗ ДООЕЛ Куманово, не достави писмено изјаснување за стореното прекршување на одредбите од ЗАВМУ и ПЗМЛ. Советот на Агенцијата на 46-та седница одржана на 25.12.2024 г., го разгледа предметниот Писмен извештај и заклучи на ТРД ТВ ЊУЗ ДООЕЛ Куманово, да му се изрече мерка – јавна опомена.

Следствено на напред наведеното, врз основа на член 18 став 1 алинеја 20 и член 23 став 1 алинеја 1 од ЗАВМУ, а во врска со член 50 став 3 од истиот Закон и членовите 17 и 19 од ПЗМЛ, точка 6 и точка 14 од Упатството за определување на рокот за постапување по решенијата на Агенцијата за преземање мерка (Пречистен текст), Писмениот извештај за извршен програмски надзор арх.бр.10-4939/1 од 27.11.2024 година и Заклучокот арх.бр.02-5193/17 од 26.12.2024 г., поради констатирано непочитување на одредбите од ЗАВМУ и ПЗМЛ, утврдено во точка 1 на ова Решение, Советот на Агенцијата на 46-та седница одржана на 25.12.2024 г., донесе Решение со кое јавно се опоменува ТРД ТВ ЊУЗ ДООЕЛ Куманово, и му се наложува, во рок од 20 (дваесет) дена од денот на приемот на Решението да го усогласи своето работење со одредбите од ЗАВМУ и ПЗМЛ. По истекот на рокот определен во точка 2 од ова Решение, да се изврши контролен надзор, со цел да се утврди дали субјектот на надзор, наведен во точка 1 на ова Решение, постапил по Решението.

Согласно член 24 од ЗАВМУ, ова Решение е конечно и против него радиодифузерот може да поднесе тужба за поведување на управен спор пред надлежен суд. Тужбата за поведување на управен спор се поднесува во рок од 30 дена од денот на приемот на решението.

Врз основа на горе наведеното, се донесе решение како во диспозитивот.

Прилог (1):

1) Писмен извештај за извршен програмски надзор арх.бр.10-4939/1 од 27.11.2024 година

Агенција за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги,
Претседател на Совет,

Лазо ПЕТРУШЕВСКИ

Правна поука: Против ова решение радиодифузерот може да поднесе тужба за поведување на управен спор пред надлежен суд. Тужбата за поведување на управен спор се поднесува во рок од 30 дена од денот на приемот на решението.

Доставено до:
- ТРД ТВ ЊУЗ ДООЕЛ Куманово;
- Управителот на ТРД ТВ ЊУЗ ДООЕЛ Куманово;
- Одговорното лице на програмата во ТРД ТВ ЊУЗ ДООЕЛ Куманово;
- Секторот за правни работи и јавни набавки;
- Секторот за програмски работи и
- Назначените лица во Агенцијата за водење на уписникот Уп1.

РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
REPUBLIKA E MAQEDONISE SE VERIUT
АГЕНЦИЈА ЗА АУДИО И АУДИОВИЗУЕЛНИ МЕДИУМСКИ УСЛУГИ
AGJENCIA PER SHERBIME MEDIATIKE AUDIO DHE AUDIOVIZUELE
СКОПЈЕ - SHKUP

Примено: Pranuar:		27.11.2024	
Орг. Един. Nj.org.	Број: / Numer:	Прилог: Shtojce:	Вредност Vlera:
10	4939/1		

До: д-р Зоран Трајчевски, директор
на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги

Врз основа на член 28 од Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги („Службен весник на Република Македонија" бр. 184/13, 13/14, 44/14, 101/14, 132/14, 142/16, 132/17, 168/18, 248/18 и 27/19 и „Службен весник на Република Северна Македонија" бр. 42/20, 77/21, 154/23, 55/24 и 193/24), се доставува:

ПИСМЕН ИЗВЕШТАЈ
ЗА ИЗВРШЕН ПРОГРАМСКИ НАДЗОР

1. **Вид надзор:** Редовен;

2. **Субјект на надзорот:** Трговско радиодифузно друштво ТВ ЊУЗ ДООЕЛ Куманово;

3. **Период опфатен со надзорот:** 4 ноември 2024 година;

4. **Датум на извршување на надзорот:** 27 ноември 2024 година;

5. **Предмет на надзорот**:

- **Член 50 став 3 од Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги** (заштита на малолетните лица од програми што би можеле да му наштетат на нивниот физички, психички или морален развој);
- **Член 50-а од Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги** (заштита на личните податоци на малолетните лица)
- **Правилник за заштита на малолетните лица** („Службен весник на Република Македонија" бр. 172/14) и **Правилник за изменување и дополнување на Правилникот за заштита на малолетните лица** („Службен весник на Република Северна Македонија" бр.213/24);
- **Членовите 53, 54, 55, 98, 99, 100 и 101 од Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги** (правила за емитување аудиовизуелни комерцијални комуникации);
- **Упатство за примена на одредбите за пласирање производи – пречистен текст** (Бр. 01-2970/1 од 05.07.2024 година);
- **Правилник за спонзорство** („Службен весник на Република Македонија" бр. 40/15) и **Правилник за изменување и дополнување на Правилникот за спонзорство** („Службен весник на Република Северна Македонија" бр.219/24);
- **Правилник за нови рекламни техники** („Службен весник на Република Македонија" бр. 56/15);
- **Член 52 од Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги** (обврски при обезбедување квизови или други облици на наградно учествување);
- **Член 93 од Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги** (користење телефонски услуги со додадена вредност и телефонско гласање);

- **Правилник за програми со наградно учествување и за користење телефонски услуги со додадена вредност** („Службен весник на Република Македонија" бр. 185/14);
- **Член 94 од Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги** (емитување игри на среќа)

6. **Претходно изречена мерка: /**

7. **Констатации од надзорот:**

Со редовниот програмски надзор врз телевизискиот програмски сервис на ТРД ТВ ЊУЗ ДООЕЛ Куманово, емитуван на 4 ноември 2024 година, на локално ниво, **констатирано е прекршување на членот 50 став 3 од Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги и на членовите 17** (категоризација на аудиовизуелните програми) **и 19** (предупредувачка сигнализација) **од Правилникот за заштита на малолетните лица.**

Спротивно на член 17 од Правилникот за заштита на малолетните лица (категоризација на аудиовизуелните програми), играниот филм „Tingujt e luftës (Звуците на војната)" за време на емитувањето беше погрешно означен како програма од прва категорија, иако пред почетокот на емитувањето беше правилно означен како програма од Втора категорија (8+).

Табела бр.1

Наслов на емисијата	**Период на емитување**	
	Почеток	**Крај**
„Tingujt e luftës (Звуците на војната)"	11:08:42	12:33:17
Опис на прекршувањето: Играниот филм „Tingujt e luftës (Звуците на војната)" за време на емитувањето беше погрешно означен како програма од прва категорија, иако пред почетокот на емитувањето беше правилно означен како програма од Втора категорија (8+).		

Дополнително, спротивно на член 19 од Правилникот за заштита на малолетните лица (предупредувачка сигнализација), повеќе играни програми беа емитувани без да бидат означени со сигнализација за заштита на малолетните лица и пред почетокот на емитувањето и за време на нивното емитување (види табела бр.2).

Табела бр.2

Наслов на емисијата	**Период на емитување**	
	Почеток	**Крај**
„Casino (Казино)" – игран филм	02:13:45	05:08:02
Опис на прекршувањето: Се емитуваше без сигнализацијата за заштита на малолетници и пред почетокот и за време		

на емитувањето.		
„The mechanic (Механичарот)“ – игран филм	23:26:59	23:59:59
Опис на прекршувањето: Се емитуваше без сигнализацијата за заштита на малолетници пред почетокот на емитувањето.		
“The Shawshank Redemption (Бегство од Шошенк)“ - игран филм	00:00:00	01:38:55
„Shrek (Шрек)“ - анимиран филм	08:31:13	10:00:26
“Mulan (Мулан)“ – анимиран филм	14:08:52	15:36:40
„Tom & Jerry (Том и Џери) “ – анимиран филм	18:05:05	18:21:21
Опис на прекршувањето: Се емитуваа без сигнализацијата за заштита на малолетници за време на емитувањето.		

8. **Опис на прекршувањето:**

Спротивно на член 50 став 3 од Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги и на членовите 17 и 19 од Правилникот за заштита на малолетните лица, на телевизискиот програмски сервис на ТРД ТВ ЊУЗ ДООЕЛ Куманово, на 4 ноември 2024 година:

- Играниот филм „Tingujt e luftës (Звуците на војната)“ за време на емитувањето беше погрешно означен како програма од прва категорија, иако пред почетокот на емитувањето беше правилно означен како програма од Втора категорија (8+);

- Играниот филм „Casino (Казино)“ беше емитуван без сигнализација за заштита на малолетните лица и пред почетокот и за време на емитувањето;

- Играниот филм „The mechanic (Механичарот)“ беше емитуван без сигнализација за заштита на малолетните лица пред почетокот на емитувањето; и

- Играниот филм „The Shawshank Redemption (Бегство од Шошенк)“ и анимираните филмови „Shrek (Шрек)“, „Mulan (Мулан)“ и „Tom & Jerry (Том и Џери)“ беа емитувани без сигнализација за заштита на малолетните лица за време на нивното емитување.

9. **Предлог мерка:**

- Советот на Агенцијата да донесе решение за изрекување мерка јавна опомена на Трговското радиодифузно друштво ТВ ЊУЗ ДООЕЛ Куманово, и во

согласност со точката 6 од Упатството за определување на рокот за постапување по решенијата на Агенцијата за преземање мерка бр.01-4139/1 од 07.11.2022 година, да му наложи во рок од 20 (дваесет) дена од денот на приемот на решението да го усогласи своето работење со одредбите од Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги и Правилникот за заштита на малолетните лица; и

- Да се изврши контролен надзор, со цел да се утврди дали субјектот на надзорот (радиодифузерот) постапил по изречената мерка јавна опомена (во целост, делумно или не постапил), по истекот на рокот определен во поединечниот акт (решение), донесен од страна на Советот на Агенцијата.

Сектор за програмски работи